

SLOVAČKA – VISOKE I NISKE TATRE, 17.06. – 21. 06. 2009.

Vrlo često, a najviše zimi, planinari „Pobede“ odlazili su na Tatru, skijali se, planinarili i uživali u zimskim lepotama ovih predivnih planina. Visoke Tatre su, od 1949. godine, proglašene za nacionalni park koji se prostire na oko 700 kvadratnih kilometara. Mi smo odlučili da tamo odemo kada okopni sneg, kada se odlede jezera i vodopadi, kada se priroda probudi, kada sve ozeleni, kada zašumi lišće na drveću i zamiriše cveće na beskrajnim livadama. Pošto je mnogo puta u tim izveštajima opisan geografski položaj Tatra, preskačem taj deo i odmah krećem sa našom avanturom.

Pošli smo na put u sredu, u 6 popodne. Bilo nas je 34. Samo nekoliko planinara već je bilo u Slovačkoj i na Tatrama, dok je za većinu nas ceo ovaj put predstavljao pravu nepoznanicu, veliki izazov i držao nas u neverovatnom iščekivanju...Ređala su se mesta: Subotica, Horgoš, Budimpešta, Sahi, Zvolen...Autobus je jezdio skoro praznim putevima, a granicu smo prošli bez većeg zadržavanja. Pala je noć, svanuo je dan...U 5 ujutru, već smo bili u Banjskoj Bistrici, ali smo odustali od obilaska jer je bilo suviše rano. Odložili smo ga za nedelju.

Malo posle 7 sati, stigli smo u živopisno mesto Podlesok, na dvadesetak kilometara južno od Poprada, na 550 metara nadmorske visine, u Niskim Tatrama, odakle je započeo naš obilazak Slovenskog raja. Ceo taj predeo predstavlja prirodnu celinu koja je zaštićena kao nacionalni park. I zaista, ime mu govori sve. Na ne tako velikom prostoru, uživali smo u rajskim lepotama prirode, čuvene po nebrojenim retkim biljnim i životinjskim vrstama, u neverovatnim pejzažima, u interesantnom kanjonu koji u jednom delu pravi reka Honrad-Prielom Honradu, čija nam je divlja lepota u nekim momentima i bukvalno oduzimala dah. Posle kratke pauze u obližnjem restoranu, zakoračili smo u Raj... Jedan od najpoznatijih i najlepših delova Slovenskog raja je Sucha Bela, koja se nalazi na samom početku naše maršrute.

Dobro markirana staza vodi kroz kanjon strmih litica, pored mnogobrojnih manjih i većih slapova i vodopada. Na više mesta, postavljeni su drveni mostići, lestvice, merdevine i metalne ploče, preko kojih se prelazi ili penje uz njih, a sve preko kamenja, pored vodopada, i sve to, dodatno je obezbeđeno sajlama i klinovima.

Lestvice

Slap

Staza je potpuno bezbedna, sve je na dohvat ruke i ništa opasno i rizično. Savršeno uređena i potpuno prilagođena kako planinarima, tako i turistima. Ništa sličnije nikada ranije nismo videli. Dok se polako penjemo vertikalnim lestvicama, visokim po nekoliko desetina metara, ali čvrsto fiksiranim za stenu i obezbeđenim sajlom, adrenalin radi, uzbuđenje raste, noge, samo malo u početku, klecaju.

Posle prvog „uspona“, sve postaje lakše.

Uspon

Nastavljamo kroz šumu, stazom koja ide postepeno uzbrdo, do prevoja na 940 metara. Tu se kratko odmaramo, pa opet nastavljamo ravnim putem kroz šumu i stižemo u planinarski dom Klastorisko, gde pravimo dužu pauzu, odmaramo, pijemo hladno pivo, izležavamo se na travi. Vreme je lepo, toplo, sunčano...U daljini vidimo snegom delimično pokrivene vrhove Visokih Tatara. Desetak planinara koji su se umorili vraćaju se u Podlesok lakšom stazom, a mi nastavljamo dalje...

Ulazimo u taj čaroban predeo koji se zove Prielom. Staza vodi kroz predivnu, zelenu šumu, a prati reku Honradu, koja je sve vreme tu, pored nas, koja nestvarno svetluca i presijava se u najlepšim bojama, okupana suncem.

Prielom

Iznad reke

Gazimo preko metalnih rešetaka, uglavljenih u stenu, tik iznad reke.

Sve je opet obezbeđeno čvrstim sajlama i klinovima.

Drveni mostić

Vesela družina

Raspoloženi smo, veseli, šale vrcaju na sve strane, naš smeh prolama se kroz zelenu šumu, prošaranu sunčevim zracima...

Posle skoro sedam i po sati hodanja, izlazimo iz tog čudesnog raja. Opet odmaramo u jednom od restorana, probamo njihovu hranu, rashlađujemo se sokovima i pivom...Vraćamo se na parking, do autobusa, i krećemo ka Popradu, malom slovačkom gradu. U njemu ima nekoliko radnji sa planinarskom opremom po povoljnim cenama, pa su mnogi planinari iskoristili pauzu da bi nešto i kupili. Putovanje smo nastavili do mesta Liptovski Hradok, u čijoj blizini je Janoškov dom, gde smo se smestili. Dom je potpuno renoviran, sobe su komforne i čiste, spratna kupatila takođe. U velikoj trpezariji smo večerali i već umorni od dugog puta i hodanja, otišli na spavanje.

U petak ujutru, kada sam promolila glavu kroz prozor, bilo je uglavnom oblačno. Doručkovali smo i već u pola 8 krenuli autobusom ka Štrbskemu Plesu. To je lepo turističko mesto i zimski skijaški centar, koje se nalazi na 1340 m nadmorske visine, a dobilo je ime po istoimenom obližnjem jezeru.

Od Štrbskeg Plesa krećemo uređenom pešačkom, kamenitom stazom, ka Popradskom Plesu. Staza sve vreme vodi kroz gustu četinarsku šumu, a ispred nas se već pomaljaju divni masivi Visokih Tatara i delimično zasneženi vrhovi, uzbudljivi u svojoj lepoti i veličanstvenosti.

Staza između dva Plesa

I opet, fotografišemo...fotografišemo aparatima, ali i očima, srcem, dušom...Prelepo! Savladali smo i malu visinsku razliku od oko 250 metara i, posle malo više od sat vremena, stigli do planinarskog doma na drugom jezeru, jednom od najvećih na Tatrama, Popradskom Plesu, (pleso, na slovačkom znači planinsko jezero). Iznad njega se već okomito uzdižu planininski masivi Tatra i naziru planinarske staze koje vode u različitim pravcima i ka raznim vrhovima planine. Mala pauza za slikanje pored jezera i stavljanje pečata u planinarske knjižice. Uspon ka Risiju započinjemo u pola 11.

Kamenita staza u početku vodi kroz nisko četinarsko rastinje. Prelazimo i preko nekoliko drvenih mostića iznad potoka, koji se snažno i bučno obrušavaju preko glatkog, većeg ili manjeg kamenja. Oblaci se polako razilaze, a iznad nas se pojavljuje beskrajni plavetni svod, sa suncem koje polako počinje da greje. I daje potpuno drugačiju sliku od one sa oblacima. Sve je lepše, bistrije, kontrast je jači, stene su sjajnije, voda je plavija, četinari su zeleniji, mi smo srećniji...I opet nestvarno.

Svuda oko nas oštri i stenoviti vrhovi, strme litice, slapovi i vodopadi koji se, sa neverovatne visine od preko 2000 metara (skoro sa neba!), uz glasan huk, slivaju ka nama...

Slapovi sa neba

Jezero

A onda nailazimo na delove prekrivene snegom i na prelepo, delimično zaleđeno jezero, nestvarne tirkizno-sivo-plave boje. Zove se Žablje jezero.

Tu se zaustavljamo i uživamo, uživamo...Toliko je lepo sve što vidimo, da jednostavno ne možemo da se nagledamo sve te lepote! Penjemo se dalje i dolazimo do dela koji je stenovit, delimično strm, ali opet nepogrešivo obezbeđen sajlom i klinovima.

Uspon uz sajl

Lako savladujemo i taj uspon i stižemo u planinarski dom pod Risi, na 2250 metara. Opet pravimo pauzu, jedemo divnu štrudlu sa jabukama, osvežavamo se i krećemo na završni uspon. Još malo snega iznad doma, a onda samo preko stena i ogromnog kamenja...Opet se okrećemo na sve strane...

Lepota...I tu smo, na vrhu. Ali u Poljskoj!

Na Risiju

Da, vrh Risi (2503m) je najviši vrh Poljske, koji se nalazi na samoj granici sa Slovačkom. Mali je i na njega može da stane samo nekoliko planinara. Metalni krst kao obeležje i nekoliko velikih kamenih gromada...Raširili smo srpsku zastavu...Slikamo se. Uzbuđeni smo...uzbuđeni od sreće što smo se bezbedno i relativno lako popeli, uzbuđeni od tog predivnog pogleda koji se pruža na sve strane, pa i na to ogromno, plavo jezero koje se nalazi na poljskoj teritoriji, u podnožju vrha...Tamni oblaci dolaze odnekuda i kovitlaju se iznad nas, duva vetar, ali mi i dalje ostajemo tu, ne ide nam se nazad...Hoćemo još malo da uživamo...Posle nekoliko nezaboravnih minuta provedenih na tom čarobnom mestu, krećemo... Istom stazom. Oblaci se razilaze, vetar se stišava, a sunce je opet naš najmiliji saputnik.

Po povratku u Štrbske Pleso, prošetali smo se oko jezera i uživali u pogledu na prelepe vile, kuće i hotele uz obalu, kao iz bajke...

Štrbske Pleso, jezero

Mirno i tiho, svuda oko nas. Čisto je. Nigde papirića, opuška... U Janoškov dom, naše prijatno utočište, stigli smo oko pola 9. Gladni, gladni...Večera. San...

Subotnje jutro osvanulo je tmurno, hladno i kišovito. Nažalost, zbog zaista loših vremenskih uslova, morali smo da odustanemo od naše planirane kružne ture i uspona na Furkotski štít, ali smo se vrlo brzo organizovali, obukli kabanice i ipak krenuli u turistički obilazak slovačkih gradića, a deo grupe i u kraću, planinarsku šetnju. Prvo smo svratili u Poprad, a zatim otišli u Tatransku Lomnicu koja je najveći, najviši i najbolje opremljen ski-centar u Tatrama. Svi ti slovački gradići međusobno su povezani železnicom na električni pogon čija dužina iznosi 35 kilometara. Obilazimo gradić, a zatim autobusom idemo do Tatranske Lesne, odakle deo grupe polazi na pešačenje, a ostali planinari idu autobusom do Starog Smokovca, gde ćemo se naći kasnije. Od Lesne (930m), krećemo obeleženom i uređenom stazom uz reku Studeni Potok. Kiša sipi, ali ušuškani u široke kabanice, ne marimo mnogo. Huk reke je sve jači i jači, stapa se sa romorenjem kiše, ne čujemo se jedni između drugih. Ali reči tu nisu ni potrebne. Gledam samo ta ozarena lica i na njima vidim divljenje, uzbuđenje, sreću...Penjemo se sve više i više. Bukovi, slapovi, vodopadi...postaju sve veći, brži i uzbudljiviji...Kapljice vode rasprskavaju se na sve strane.

Deo grupe na vodopadima

Na pojedinim mestima, penjemo se na široke, ravne stene pored same vode i zadržavamo se kako bismo opet napravili neku dobru fotografiju.

Čak i na tim mestima, kao osiguranje, postavljeni su stubovi, ukopani u stenu i povezani lancima. Penjemo se na visinu od 1235 metara i zadržavamo se kod vodopada Mali i Veliki Skriti.

Jedan od vodopada

Kaskade

Dolazimo do lepe planinarske kuće, tj. hotela - „Bilikova chata“. Sladimo se slovačkim specijalitetima. Posle kraćeg zadržavanja, ponovo oblačimo kabanice i penjemo se do Hrebioneka, na 1285 metara, odakle se već u dolini vidi Stari Smokovec. Kroz razređenu šumu, čije drveće su skoro potpuno uništile kisele kiše, i pored neobičnih tračnica kojima je u tom momentu prošao mali crveni voz koga vuče sajla, spuštamo se u Stari Smokovec. Takođe ušuškano, mirno mesto, a bezbroj živopisnih hotela i pravi raj za skijaše. Kiša je i dalje sipila, ali nam nije pokvarila raspoloženje. Naprotiv, veoma raspoloženi, ušli smo u autobus, gde su nas već čekali planinari koji su ostali u tom gradiću. U Janoškov dom vraćamo se oko pola 6 popodne. Večera, a zatim se povlačimo u sobe i polako pakujemo i pripremamo za sutrašnji povratak.

Nedelja. Takođe oblačno i prohladno. Pozdravljamo se sa Fridrihom i Milanom, našim ljubaznim domaćinima, sedamo u autobus i napuštamo Tatru. Putujemo kroz Slovačku...dan je, pa gledamo kroz prozor sve ono što nismo videli kada smo putovali noću. Ovog puta, ne preskačemo Banjsku Bistricu. Osam sati je ujutru, još je uspavana. Budi je naš smeh dok se šetamo njenim mirnim ulicama. Ulazimo u Mađarsku. Idemo ka Budimpešti. Tu pravimo pauzu od dva i po sata. Vaci ulica, mostovi, Žerbo poslastičarnica, Budim, Pešta, kako ko... Lepa je, iako i ona oblačna i kišovita. Naša granica. Pauza na Paliću. Sipi kiša, ali jezero je i pored toga lepo. Načičkani restorani na obali i kućice, opet kao iz bajke...Spajamo stolove, sedamo u baštu jednog restorana, prvo pijemo dunju, a onda stavljamo bordo portiklice i jedemo najukusniji riblji paprikaš na svetu...sa pogledom na jezero. Naša grupa planinara je mala, ali odabrana. Mlađi, ali i stariji, prepuni one dobre, prave, pozitivne energije, uvek spremni za šalu i smeh. Spremnici da se prilagode svakom trenutku, ali i neplaniranoj situaciji, i uvek, ali uvek – SA OSMEHOM! Srećni smo što ih imamo za prijatelje i saputnike, i što sve ove nezaboravne trenutke delimo sa njima. Nastavljamo putovanje. Polako pada noć. Kiša i dalje sipi. Pa onda pljušti. Ne smeta nam. Muzika u autobusu sve glasnija, atmosfera sve zagrejanija, pevanje na sav glas, pa čak i igranje. Osmesi na svim licima. Konačno, naš Beograd...

„Tatranska magija“, neko je jednom rekao. Upravo tako...I mi smo je osetili. Osetili smo tu tatransku magiju koja nas je, za samo nekoliko dana, polako i neprimetno omađijala, uvukla se duboko u nas i ostala tu...Začarala nas i obuzela, potpuno, potpuno...Zarazila nas skoro...Toliko duboko i

Jako, da moramo ponovo da dođemo. Jer, videli smo samo deo. A ima još toliko toga, još toliko štitova, plesa, vodopada, pećina, kanjona, dolina, „chata“...Uskoro, vrlo uskoro...

Risi – uspon trajao 10 sati. Prešli 24 kilometara i savladali visinsku razliku od 1380 metara. Na Risi se popelo 24 planinara. Za tri dana, ukupno prešli 50 kilometara i savladali visinsku razliku od 2260 metara.

Vođa puta: [Milan Lončar](#), PD Pobeda

Fotografije: Marija Petrović i Milica Majstorović, PD Pobeda, Slađana Dostanić, PD Zrenjanin

Izveštaj: Marija Petrović